

Güzel Sanatlar Fakültelerinde Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Derslerinde Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlar*

Tuğçe KAYNAK AKÇAOĞLU¹

¹Dr. Öğretim Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, tucekaynak79@hotmail.com, ORCID ID:0000-0003-2081-6982.

Makale Bilgisi	ÖZET
Geliş Tarihi: 01.03.2021	<p>Müzik eğitimi, esasta bir müziksel tutum edindirme, değiştirme, değişikliği yaratma ve müziksel tutum geliştirme sürecidir. Müzik eğitimi vasıtası ile kişinin toplumsal çevresi ve müziksel çevresi arasındaki bildirişim ve ilişkilerin daha tertipli, sağlıklı ve verimli olması umulur. Güzel Sanatlar Fakültelerinin genel amacı topluma faydalı olabileceğini düşündükleri öğrencileri yetiştirmek ve meslek sahibi olmalarına olanak tanımaları olmuştur. Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesinde yer alan Müzikoloji bölümlerinde okuyan öğrenciler müzik teorilerine ve performansa dayalı yoğun bir eğitim almaktadırlar. Müzik Teorileri ve İşitme Eğitimi dersi ise Müzikoloji bölümlerinin zaruri derslerinden biridir. Literatür tarandığında da görülmektedir ki, çok fazla sayıda işitme eğitimi dersinin farklı etkileri üzerine yapılmış akademik çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmada da Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü programında yer alan Müzik Teorisi ve İşitme eğitimi dersinde öğrencilerin ne tür zorluklarla karşılaştıkları saptanmıştır. Çalışma grubu 37 kişilik bir öğrenci grubundan oluşmuştur. Araştırmacı tarafından hazırlanmış 12 Yargı cümlesinden oluşan 3'lü likert tipi anket uygulanmıştır. Sonuç olarak; İşitme eğitimi dersinde öğrencilerin en çok yaşadığı problemler; işitme eğitimi ders esnasında gerekli ortamın/araç gerecin/sessizliğin sağlanamaması, sınıf içi başarı düzeylerinin farklı olması ve öğrencilerin düzenli ders tekrarı yapmamaları olarak belirlenmiştir.</p>
Kabul Tarihi: 08.04.2021	
© UEAD 2021 Tüm hakları saklıdır.	
Anahtar Sözcükler: Güzel sanatlar fakültesi, müzik teorisi ve işitme eğitimi, işitme eğitiminde sorunlar	

Problems Experienced by Students in Music Theory and Hearing Education Courses in Fine Arts Faculties

Article Information	ABSTRACT
Received: 01.03.2021	<p>Music education is essentially a process of acquiring a musical attitude, changing, creating change and developing a musical attitude. It is hoped that the communication and relations between one's social environment and his musical environment will be more orderly, healthy and productive through music education. The general purpose of the Fine Arts Faculties has been to educate students who they think might be beneficial to society and to enable them to have a profession. Students studying in these departments receive intensive training based on music theories and performance. One of the essential courses of the departments is Music Theories and Hearing Education. When the literature is reviewed, it can be seen that there are many academic studies on the different effects of hearing education lessons. In this study, it was determined what kind of difficulties students encountered in the Music Theory and Hearing education course in Kırıkkale University Faculty of Fine Arts Music Department program. The study group consisted of a student group of 37 people. The questionnaire consisting of 12 judgment sentences developed by the researcher was applied by. As a result; The most common problems students experience in the hearing education course; Hearing education has been determined as the inability to provide the necessary environment / equipment / silence during the lesson, the different levels of success in the classroom and the students not repeating the lessons regularly.</p>
Accepted: 08.04.2021	
© UEAD 2021 All rights reserved.	
Keywords: Faculty of fine arts, music theory and hearing education, problems in hearing education	

DOI: 10.32960/uead.888438

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi

Kaynakça Gösterimi: Kaynak Akçaoğlu, T. (2021). Güzel sanatlar fakültelerinde müzik teorisi ve işitme eğitimi derslerinde öğrencilerin yaşadıkları sorunlar. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 5(1), 97-111.

* Bu araştırma, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 08 /02/2021 tarihli 01 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Citation Information: Kaynak Akçaoğlu, T. (2021). Problems experienced by students in music theory and hearing education courses in fine arts faculties. *National Journal of Education Academy*, 5(1), 97-111.

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi ne kadar eski ise sanat da ona eş değer bir nitelik kazanmıştır. İsa'dan Önce olarak bilinen yıllarda sanat ve zanaat birbirinden ayrılmayan ve hemen hemen aynı sayılan iki unsur olarak değerlendirilmiştir. Fakat ikisinin ayrımının yapılmaya başlanmasıyla “Güzel Sanatlar” kavramı da ortaya çıkmıştır. Güzel sanatların bir dalı olan müzik, her türlü farklı kültürden insanı birbirine yakınlaştıran ve etkileşimde bulunmalarını sağlayan bir unsurdur. Uçan (2005)'a göre toplumun gelişimi, iyi mertebelere erişimi, duygu ve davranışlarının olgunlaşması, müziksel hislerinin derinleşmesi ve hayata daha anlamlı bakabilmesi için kişilerin, iyi bir müzik eğitiminden geçmesi gerekir. Müzik eğitimi, esasta bir müziksel tutum edindirme, değiştirme, değişikliği yaratma ve müziksel tutum geliştirme sürecidir. Müzik eğitimi vasıtası ile kişinin toplumsal çevresi ve müziksel çevresi arasındaki bildirişim ve ilişkilerin daha tertipli, sağlıklı ve verimli olması umulur. Müzik eğitiminden önce eğitimin öneminden bahsetmek yerinde olacaktır. Formal eğitim ve informal eğitim tanımlarına baktığımızda, müzik eğitiminin iki eğitim türünün içinde de yer aldığını söyleyebiliriz. “Müzik eğitimi, bireylerin ve toplumların sağlıklı, saygın, becerikli, yordamlı, dürüst, çalışkan, üretken, uyumlu ve çağdaş olabilmeleri için bir düşünce ve davranış eğitimidir” (Çevik, 1997:11). Müzik eğitimi ise kendi içerisinde genel müzik eğitim, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üçe bölünür. “Genel müzik eğitimi; herkese yöneliktir. Sağlıklı, dengeli, başarılı ve mutlu bir insanca yaşam ve insanca gelişim için gerekli müziksel davranış değişiklikleri oluşturmayı ve ortak-genel müzik kültürü kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 1997). “Özengen müzik eğitimi; genel müzik eğitiminde verilenlerle yetinmeyip, müziğe karşı özel ilgi ve sevgi besleyenlere verilen eğitim türüdür. Genel müzik eğitimini destekler, mesleki müzik eğitime kaynak oluşturur” (Buzduğu, 2010) “Mesleki müzik eğitimi; müzik alanındaki belirli meslek ya da çalışma dallarının gerekli kıldığı müziksel bilgi, beceri, anlayış ve alışkanlıkların kazandırılmasına yönelik müzik eğitimidir” (Uçan, 1997). Türkiye’de kurumsal olarak mesleki müzik eğitimi, üniversitelerin eğitim fakültelerinde, konservatuarlarda, güzel sanatlar fakültelerinde sürdürülmektedir.

Güzel Sanatlar Fakültelerinde Müzik Bölümleri

Dünyanın ve Türkiye'nin, özgün eserler ortaya koyabilen, ulusal ve evrensel değerlere saygılı sanatçılara ve sanat bilimcilerine her zaman gereksinimi vardır. Çünkü insanlar ve yetenekleri var oldukça, güzel sanatlar ve bilim ikilisi bizi hiç yalnız bırakmayacaktır. Güzel Sanatlar Fakülteleri bu anlamda, bütün sanat etkinliklerinin güzel sanatlara dönüştüğü saygın eğitim kurumlarıdır (Okatan, 2007). Güzel Sanatlar Fakültelerinin genel amacı topluma faydalı olabileceğini düşündükleri öğrencileri yetiştirmek ve meslek sahibi olmalarına olanak tanımaları olmuştur.

Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakültesi ilk olarak Yüksek Öğretim kurumunda Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 1975 yılında Ege Üniversitesi’ne bağlı olarak kurulmuştur (Tuncay, 2007). Bünyelerinde Müzik bölümlerini barındıran G.S.F sayısı bu yıl itibari ile 53’tür. Yetenek sınavı ile girilen Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde öğrenciler müzik teorilerine ve performansa dayalı yoğun bir eğitim almaktadırlar. Bölümlerin zaruri derslerinden biri de Müzik Teorileri ve İşitme Eğitimi dersidir.

Müziksel İşitme Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda, öğrencilerin, bireysel çalgı derslerinin yanı sıra öncelikli olarak iyi bir müziksel işitme ve okuma yeteneği kazanmaları ve bu yeteneklerini geliştirmeleri amacıyla adları kurumlara göre farklılık gösteren müziksel işitme dersleri oldukça önemlidir. Ders içeriği, hedef ve davranışları aynı olsa da bu dersler, çeşitli kurumlarda ve okullarda farklı isimlerle adlandırılmaktadır. Örneğin; konservatuarlarda “Solfej Dikte”, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma” ve Türk Müziği Konservatuarlarında “Türk Müziği Solfej Dikte ve Teorisi” gibi adlarla karşımıza çıkmaktadır (Öztürk, 2011). Karpinski (2000) müziksel işitme eğitimi dersinin, bireyin işitsel ve bellek, müzikal düşünce, duyma, solfej yapma becerilerinin gelişmesine katkı sağladığını dile getirmiştir. Müziksel işitme, “işitme duyusuyla algılanabilir müziksel bütün, öge, gereç, özellik ve ilişkileri (doğru) algılama, tanıma, anımsama (hatırlatma), ayırt etme, çözme ve çözümlenme yeteneğidir” (Uçan, 2005). Bağcı (2009) Müziksel işitme ve alt alanlarını tanımlarken, müziksel algılama, yinleme, deşifre ve yazma etkinliklerinin dersin ölçütleri olduğunu ve ölçütlerin her birinin bireyin farklı yeteneklerini geliştirdiğini vurguluyor. İşitme eğitimi, mesleki müzik eğitimi veren okulların ana derslerindedir. “Müziksel işitme dersi içinde solfej (nota okuma), dikey ve yatay işitme, ritim gibi konular yer almaktadır. Müzikaliteye giden yoldaki en güçlü materyal iyi bir müziksel yetenek ve güçlü bir müziksel işitme algısıdır” (Yayla, 2006).

1.1. Problem Durumu

Türkiye’de özel ve devlet üniversitelerinin bünyesinde bulunan Güzel Sanatlar Fakülteleri, Seramik bölümü, Resim bölümü, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümü, Peyzaj Mimarlığı, Müzikoloji, Müzik Bilimleri vb. olmak üzere birçok bölümü içinde barındırmaktadır. Araştırma Müzikoloji Bölümlerinde okuyan öğrencilerin Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinde yaşadıkları sorunların tespitine yönelik hazırlanmıştır.

Müzikoloji genel anlamda, akademik ve bilimsel olarak müziğin özelliklerini ve değişimini inceleyen bilim dalıdır. Uğraş alanı içine, müziğin biçimi ve nota yazımı, besteci ve yorumcuların yaşamları, müzik aletlerinin gelişimi, müzik kuramı (armoni, melodi, ritim, form, modlar, diziler vb.) estetik, akustik ve ses, kulak ve el fizyolojisi gibi konular girer (Kaplan, 2008). Amerikan Müzikoloji Cemiyeti 1995 yılında müzikolojiyi, müzik sanatını fiziksel, psikolojik, estetik ve kültürel bir fenomen

olarak araştırmayı hedefleyen bir bilim olarak tanımıştır (Güdek, 2004). Müzikoloji bölümlerinin işlevselliğine değinirsek, Türk milli eğitiminin ihtiyaçları ve günümüz müzik eğitimi süreçlerinin gerekleri doğrultusunda öğrenci yetiştirmekte ve müzik bilimci ve öğretmen adaylarının donanımlı bir şekilde mezun olmalarını sağlayarak gelecekte örnek birer müzik bilimci veya müzik eğitimcisi olmalarını sağlamaktadır. Öğretim programının gerekleri doğrultusunda, Türk milli eğitiminin ve sanat eğitiminin esasları düşünülerek yetiştirilen öğrenciler, Türk sanat eğitimi sisteminin önemli bir parçası haline gelmektedir. Müzikoloji Bölümlerinin programları genel kültür, müzik bilimleri ve temel müzik eğitimi alanını kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Müzikolojinin alt disiplinleri 3 farklı şekilde kategorize edilebilir. Bu alt disiplinler sistematik müzikoloji, tarihsel müzikoloji ve disiplinlerarası/karşılaştırmalı müzikoloji olarak üçe ayrılmaktadır. Sistematik müzikoloji; müzik teorisi, müzik tarihi, ses analizleri, müzik eğitimi, müzik folkloru gibi alt dallara ayrılabilir. Tarihsel müzikoloji; müziğin tarihsel serüvenini ve tarih malzemesinin değerlendirir ve inceler. Disiplinlerarası müzikoloji ise müzik estetiği, müzik felsefesi, müzik psikolojisi, müzik sosyolojisi, müzik eğitimi, bibliyografya, organoloji gibi alt dallara ayrılıp sınıflandırılabilir (Uslu, 2014, s.7).

Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzikoloji bölümlerinde, Müziksel Teorileri ve İşitme Eğitimi dersi, alan dersleri içerisinde geniş bir konu içeriğine sahip olan ve hedeflediği kazanımlar açısından yoğun olan bir derstir. Bünyesinde bulunduğu kurumlara göre Müzikoloji programında yer alan işitme eğitiminin dönemlik ve haftalık ders saatleri değişiklik göstermektedir. Araştırmanın yapıldığı Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzikoloji bölümü ders programında, öğrenciler işitme eğitimi dersini 6 ders dönemi boyunca haftada 4 saat olarak almaktadır.

Müzikoloji bölümlerine özel yetenek sınavı ile kabul edilen öğrenciler, çeşitli okullardan başvuru yapmaktadırlar. Genel Liselerden, Güzel Sanatlar Anadolu Liselerinden, Askeri Bando ve Mızıka Okulundan, Meslek Liselerinden vb. okullardan başvuran öğrencilerin arasında aldıkları eğitim faktöründen, kişisel faktörlerden, ailevi ve çevresel faktörlerden kaynaklanan sebeplerden dolayı müzikal bilgi dağarcığı farkı gözlemlenmektedir. Özellikle Müzikoloji bölümlerinin mihrer derslerinden olan Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinde, dersin gerekleri olan solfej okuma, dikte yazma ve deşifre okuma becerilerinde, çeşitli değişkenler sebepleriyle öğrencilerin başarı düzeyleri değişiklik göstermekte ve öğrenciler çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu değişkenlerin sebep olduğu sorunları tespit etmek amacıyla bu çalışmaya gereksinim duyulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, Güzel sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümü programlarında yer alan Müzik Teorisi ve İşitme eğitimi derslerinde öğrencilerin ne tür zorluklarla karşılaştıklarını saptamaktır.

1.3. Araştırma Problemi

Araştırmanın problem cümlesi Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzikoloji Müzik Teorisi ve İşitme eğitimi derslerinde öğrencilerin yaşadıkları sorunlar nelerdir? olarak belirlenmiştir.

1.3.1. Araştırmanın alt problemleri

1. Öğrencilerin almış oldukları eğitim faktörü, Müzik Teorisi ve İşitme eğitimi derslerinde öğrencilerin başarı düzeyleri üzerinde etkili midir?

2. Kişisel faktörler, Müzik Teorisi ve İşitme eğitimi derslerinde öğrencilerin başarı düzeylerini etkilemekte midir?

3. Ailesel ve Çevresel faktörler, Müzik Teorisi ve İşitme eğitimi derslerinde öğrencilerin başarı düzeylerini etkilemekte midir?

2. YÖNTEM

Araştırmanın deseni mevcut durum çalışmasıdır. Bu çalışmada nitel veri toplama teknikleri kullanılmıştır ve betimsel bir çalışmadır. “Nitel araştırmalar; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalardır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016:112). Creswell (2007)’e göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik bölümleri olarak düşünülmüştür. Örneklemi ise Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı Müzik Bölümü olarak belirlenmiştir. Bu araştırma da kullanılan örneklem yöntemi ise amaçlı örneklemin bir çeşidi olan kolay ulaşılabilir durum örneklemdir. Kolay ulaşılabilir durum örneklemi; “Araştırmada örneklemeyle ilişkin kararlarını verirken, birden fazla örnekleme yöntemini aynı anda kullanabilirler. Ya da araştırmanın herhangi bir aşamasında, eğer gerek duyuyorlarsa, başlangıç aşamasında olmadığı halde yeni örnekleme yöntemlerini her an uygulamaya koyabilirler. Bütün bunları yapmanın amacı, çalıştıkları durum veya durumlarla ilgili daha zengin, betimsel ve derinlemesine bilgiye dayalı bir veri seti oluşturmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016:124).

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada anket ve doküman incelemesi veri toplama tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan 12 Yargı cümlesinden oluşan 3’lü likert tipi anket 37 öğrenci üzerinde,

pandemi sebebiyle uzaktan eğitim sürecinde mail yolu ile gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanmıştır. Anket formu araştırmacı tarafından gerekli açıklamalar yapılarak öğrencilere gönderilmiştir. Ankette bulunan sorulara verecekleri cevapların saklı tutulacağı ve tamamen bilimsel amaçlı kullanılacağı ifade edilmiştir. Anket formları araştırmacı tarafından kontrol edilmiştir. Anket çalışmasında konuyla ilgili olarak 18 farklı yargı cümlesi hazırlanmıştır. Verilen cevapların tümü frekans analizi ile tablolar halinde gösterilmiştir. 18 yargı cümlesi için açıklayıcı faktör analizi uygulaması yapılmış olup, birbiriyle korelasyonu düşük olan cümleler incelenerek aşamalı olarak analizden çıkarılmıştır. Öğrencilerin Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi derslerindeki başarı düzeylerini etkileyen faktörler elde edilmiştir. Ankette yer alan 12 yargı cümlesi eğitim faktörü, kişisel faktörler ve çevresel (aile ve sosyal) faktörler olmak üzere 3 faktör altında gruplanmıştır. İstatistiksel analizler için anket yöntemiyle elde edilen veriler değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık için araştırmanın içeriği doğrultusunda “0,05 anlamlılık düzeyi” uygun görülmüştür.

2.3. Veri Toplama Süreci

Araştırmada anket, pandemi süreci sebebiyle Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Ana Bilim Dalı Müzik Bölümü, 2020-2021 güz ve bahar döneminde uzaktan eğitim ile okula devam eden öğrencilere gönüllülük esasıyla uygulanmıştır. Anket öğrenciler tarafından 1 haftalık süre zarfında tamamlanmıştır. Örneklem grubundan elde edilen veriler Microsoft Excel kullanılarak gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra IBM SPSS 21.0 (Statistical Programme for Social Sciences) istatistik paket programına aktarılıp detaylı analizleri yapılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Ankette çalışmanın güvenilirlik analizi Cronbach Alpha katsayısı ile tespit edilmiş olup, yapılan analiz sonucunda Cronbach Alpha katsayısı 0.93 olarak belirlenmiştir. Bu yöntem ankette yer alan soruların homojen bir yapı gösteren bir bütünü ifade edip etmediğini araştırmaktadır. Ankette yer alan soruların varyanslarının genel varyansa oranı ile bulunur. 0 ile 1 arasında değer alır. 0,60-0,80 arası oldukça güvenilir, 0,80-1,00 arası yüksek güvenilirliktedir. Ankette yer alan 12 değişkenin tamamına analiz yöntemi uygulanmıştır. Bu analiz sonuçları yapılan çalışmanın güvenilirliğinin yüksek bir değere sahip olduğunu, faktör analizi sonucu elde edilen sonuçların da yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 1. Bağımsız Değişkenler İçin Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik İstatistiği		
	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Anket	,938 38	12

Tablo 1’de anketin güvenilirlik analiz sonucu gösterilmiştir. Bu sonuca göre güvenilirlik katsayısı 0,938 çıkmıştır. Anket oldukça güvenilirdir. Bu durumda yapılan anket çalışması güvenilir ve yüksek güvenilir sınırları (0,80-1,00) içerisinde olduğundan güvenilir sonuçlar elde edilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin, ankette bulunan yargı cümleleri için katılma durumlarına ilişkin verdikleri cevaplar sırasıyla tablolar halinde gösterilmektedir. 3'lü Likert tipi (Katılıyorum –Kısmen-Katılmıyorum) bir anket uygulanmıştır.

Tablo 2. Ankette Yer Alan Yargı Cümlelerinin Aritmetik Ortalaması ve Standart Sapması

Yargı Cümleleri	A.O	S.S
Faktör 1: Eğitim Etki Boyutu		
1. Lise döneminde aldığım genel müzik eğitimi kazanımları, Güzel Sanatlar Fakültesinde aldığım mesleki müzik eğitimi için yeterli zemini oluşturuyor.	2,084	1,294
2. Lise döneminde aldığım İşitme eğitimi kazanımları, Güzel Sanatlar Fakültesinde aldığım İşitme Eğitimi dersi için yeterli zemini oluşturuyor.	1,997	1,210
3. İşitme eğitimi dersinde yaşadığım problemler diğer derslerime olumsuz etki etti.	2,047	1,255
Faktör 2: Kişisel Etki Boyutu		
4. İşitme eğitimi dersi çeşitli sebeplerden dolayı en zorlandığım dersler arasında yer alır.	2,462	1,438
5. Dersi veren öğretim elemanı ile olan anlaşmazlığım sonucu derse karşı ilgisizim.	2,450	1,399
6. Sınıf içi başarı düzeylerimizin farklı olması derse olan ilgimi azaltıyor.	3,238	1,447
7.Derste benden daha başarılı olan kişilerin olması derse olan ilgimi ve başarabilme arzumu azaltıyor.	2,276	1,328
8.Derste başarısız olan kişilerin olması derse olan ilgimi azaltıyor. (sürekli yinelenen bilgi tekrarı)	2,847	1,452
9.Kalabalık ders ortamında soru sorma kaygımdan dolayı konuları öğrenemiyorum.	2,259	1,363
10.Gerekli ders tekrarlarımı düzenli yapmadığım için başarılı olamıyorum.	3,213	1,551
Faktör 3: Çevresel Etki Boyutu		
11. İşitme eğitimi dersi esnasında gerekli ortamın/araç gerecin/sessizliğin sağlanamamasından dolayı başarılı olamıyorum	3,400	1,456
12.Ailevi sebeplerimden/ maddi sebeplerden dolayı düzenli ders takibi yapamadığım için düzenli devamlılık esasına dayalı olan işitme eğitimi dersimde sorun yaşıyorum.	2,705	1,476

Tablo 2'ye göre; öğrencinin işitme eğitimi dersi esnasında gerekli ortamın/araç gerecin/sessizliğin sağlanamamasından dolayı başarılı olamaması; işitme eğitimi dersinde öğrencilerin en çok yaşadığı problem olarak görülmektedir. İkinci sırada en çok işaretlenen yargı cümlesi "Sınıf içi başarı düzeylerimizin farklı olması derse olan ilgimi azaltıyor"; 3. sırada en çok işaretlenen yargı cümlesi; "Gerekli ders tekrarlarımı düzenli yapmadığım için başarılı olamıyorum" olarak belirtilmiştir.

3.1. Birinci Altprobleme İlişkin Bulgular

3.1.1. Eğitim Faktörünün Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinde Öğrencilerin Başarı Düzeylerine İlişkin Etki Durumu

Öğrencilerin almış oldukları eğitim faktörünün, müzik teorisi ve işitme eğitimi dersinde öğrencilerin başarı düzeylerine ilişkin etki durumuna ait bulgular Tablo 3’te, Tablo 4’te ve Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 3. “Öğrencilerin Lise Döneminde Aldığı Genel Müzik Eğitiminin, Güzel Sanatlar Fakültesinde Gördüğü Mesleki Müzik Eğitimine Zemin Olması Bakımından Yeterlilik Durumu”

1.Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
Lise döneminde aldığım genel müzik eğitimi kazanımları, Güzel Sanatlar Fakültesinde aldığım mesleki müzik eğitimi için yeterli zemini oluşturuyor.	37	8 kişi (%21)	14 kişi(%36)	15 kişi(%42)

Öğrencilerin üniversiteye girmeden önce almış oldukları genel müzik eğitiminin, üniversitede aldıkları mesleki müzik eğitimine olan etkisine ilişkin görüşleri Tablo 3’te sunulmuştur. Öğrencilerden 15 kişi (%42) katılmıyorum cevabıyla önceden almış olduğu genel müzik eğitimin yeterli düzeyde olmadığını, 14 kişi (%36) kısmen cevabıyla kararsızlığını, 8 kişi (%21) aldığı eğitimin mesleki müzik eğitimine zemin oluşturması bakımından yeterli olduğunu belirtmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Lise Döneminde Aldığı İşitme Eğitimi Kazanımlarının, Güzel Sanatlar Fakültesinde Gördüğü İşitme Eğitimi Dersine Zemin Olması Bakımından Yeterlilik Durumu

2. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
Lise döneminde aldığım İşitme eğitimi kazanımları, Güzel Sanatlar Fakültesinde aldığım İşitme Eğitimi dersi için yeterli zemini oluşturuyor.	37	-	8 kişi(%21,6)	29 kişi (%78,4)-

Öğrencilerin üniversiteye girmeden önce almış oldukları işitme eğitiminin, üniversitede aldıkları işitme eğitimine etkisine ilişkin görüşleri Tablo 4’te sunulmuştur. Öğrencilerden 29 kişi (%78,4) katılmıyorum cevabıyla önceden almış olduğu müzik eğitimin yeterli düzeyde olmadığını, 8 kişi (%21,6) kısmen cevabıyla kararsızlığını belirtmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin İşitme Dersinde Yaşadıkları Problemlerin Diğer Derslerine Etki Etme Durumu

3. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
İşitme eğitimi dersinde yaşadığım problemler diğer derslerime olumsuz etki etti.	37	23 kişi (%62)	12 kişi(%33)	2 kişi(%5)

Öğrencilerin işitme eğitimi dersinde yaşadığı sorunların diğer derslerine olan etkisine ilişkin görüşleri Tablo 5’te sunulmuştur. Öğrencilerden 2’si (%5) katılmıyorum cevabıyla etki etmediğini, 12 kişi

(%33) kısmen cevabıyla kararsızlığını, 23 kişi (%62) ise katılıyorum cevabıyla diğer derslerini olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

3.2. İkinci Altprobleme İlişkin Bulgular

3.2.1. Kişisel Faktörlerin Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinde Öğrencilerin Başarı Düzeylerine İlişkin Etki Durumu

Kişisel faktörlerin müzik teorisi ve işitme eğitimi dersinde öğrencilerin başarı düzeylerine ilişkin etki durumuna ait bulgular Tablo 6’da, Tablo 7’de, Tablo 8’de, Tablo 9’da, Tablo 10’da, Tablo 11’de ve Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 6. İşitme Eğitimi Dersinin Öğrenciler İçin Zorluk Durumu

4. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
İşitme eğitimi dersi çeşitli sebeplerden dolayı en zorlandığım dersler arasında yer alır.	37	27 kişi (%76)	5 kişi (%12)	5 kişi (%12)

Öğrencilerin İşitme Eğitimi dersinde zorlanma durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 6’da sunulmuştur. 27 kişi (%76) katılıyorum cevabını vermiştir. Buna göre öğrencilerin büyük bir kısmının işitme eğitimi dersinde başarılı olmakta güçlük çektiği anlaşılmaktadır. 5 kişi (%12) bazı zamanlar sıkıntı çektiğini, 5 kişi(%12) ise katılmıyorum cevabı ile bir sorun yaşamadığını belirtmiştir.

Tablo 7. Öğrencinin Dersi Veren Öğretim Elemanı ile Olan Anlaşmazlığı Sonucu Derse Olan İlgisizlik Durumu

5. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
Dersi veren öğretim elemanı ile olan anlaşmazlığım sonucu derse karşı ilgisizim.	37	-	12 kişi (%32.4)	25 kişi (67.6)

Öğrencilerin İşitme Eğitimi dersinde öğretim elemanı ile yaşadığı sorunlar sonucu derse olan ilgisizliklerine ilişkin görüşleri Tablo 7’de sunulmuştur. Öğrencilerin büyük bir kısmını oluşturan 25 kişi (%67.6) katılmıyorum cevabı ile derste öğretim elemanı ile hiç sorun yaşamadığını, 12 kişi (%32.4) kısmen cevabı ile derse olan ilgisizliğinin sebebini öğretim elemanı ile yaşadığı problemler olarak belirtmişlerdir.

Tablo 8. Sınıf İçi Başarı Düzey Farklılıklarının Öğrencinin Derse Olan İlgisine Etki Durumu

6. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
------------------	---	-------------	--------	--------------

Sınıf içi başarı düzeylerimizin farklı olması derse olan ilgimi azaltıyor.	37	30(%82)	7(%18)	-
--	----	---------	--------	---

Öğrencilerin Sınıf İçi Başarı Düzey Farklılıklarının Derse Olan İlgerilerine ilişkin görüşleri Tablo 8’de sunulmuştur. Öğrencilerin büyük bir kısmını oluşturan 30 kişi (%82) katılıyorum cevabı ile düzey farklılıklarının kendilerini olumsuz etkilediğini, 7 kişi (%18) kısmen cevabı ile bu farklılıkların bazen engel teşkil ettiğini belirtmişlerdir.

Tablo 9. Öğrencilerin Derste Başarı Durumu Kendilerinden Daha Yüksek Olan Diğer Arkadaşlarından Etkilenme Durumu

7. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
Derste benden daha başarılı olan kişilerin olması derse olan ilgimi ve başarabilme arzumu azaltıyor.	37	2 kişi (% 5.4)	4 kişi % (10.8)	31 kişi (%83.8)

Öğrencilerin derste başarı durumu kendisinden daha yüksek olan diğer arkadaşlarından etkilenme durumuna ilişkin görüşleri Tablo 9’da sunulmuştur. Büyük çoğunluğu oluşturan 31 kişi (%83.8) katılmıyorum cevabı ile bu durumdan etkilenmediğini, 4 kişi (%10.8) kısmen etkilendiğini, 2 kişi (%5.4) olumsuz etkilendiğini belirtmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Derste Başarı Durumu Düşük Arkadaşlarından Etkilenme Durumu

8. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
Derste başarısız olan kişilerin olması derse olan ilgimi azaltıyor. (sürekli yinelenen bilgi tekrarı)	37	15 kişi (%42)	14 kişi (%36)	8 kişi (%21)

Öğrencilerin derste başarı durumu kendisinden daha düşük ve başarısız olan arkadaşlarından etkilenme durumuna ilişkin görüşleri Tablo 10’da sunulmuştur. 15 kişi (%42) bu durumdan olumsuz yönde etkilendiğini, 14 kişi (%36) kısmen etkilendiğini, 8 kişi (%21) hiç etkilenmediğini belirtmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Kalabalık Ders Ortamında Soru Sorma Kaygı Durumları

9. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
Kalabalık ders ortamında soru sorma kaygımdan dolayı konuları öğrenemiyorum.	37	18 kişi (%48)	17 kişi (%46)	2kişi (%6)

Öğrencilerin kalabalık ders ortamında soru sorma kaygı durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 11’de sunulmuştur. 18 kişi (%48) bu sıkıntıyı yaşadığını, 7 kişi (%46) kısmen cevabıyla bu durumdan etkilendiğini, 2 kişi (%6) böyle bir sıkıntı duymadığını belirtmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin Düzenli Olarak Dersi Tekrar Etme-Çalışma Durumları

10. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
Gerekli ders tekrarlarımı düzenli yapmadığım için başarılı olamıyorum.	37	29 kişi (%78)	7 kişi (%19)	1 kişi (%3)

Öğrencilerin düzenli olarak dersi tekrar etme-çalışma durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 12’de sunulmuştur. 29 kişi (%78) bu sıkıntıyı yaşadığını, 7 kişi (%19) kısmen cevabıyla bu durumdan etkilendiğini, 1 kişi (%3) katılmadığını belirtmiştir.

3.3. Üçüncü Altprobleme İlişkin Bulgular

3.2.1. Çevresel Faktörlerin Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinde Öğrencilerin Başarı Düzeylerine İlişkin Etki Durumu

Çevresel faktörlerin müzik teorisi ve işitme eğitimi dersinde öğrencilerin başarı düzeylerine ilişkin etki durumuna ait bulgular Tablo 13’te ve Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin Derste Gerekli Ortamın/Araç Gerecin/Sessizliğin Sağlanamamasından Etkilenme Durumları

11. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
İşitme eğitimi ders esnasında gerekli ortamın/araç gerecin/sessizliğin sağlanamamasından dolayı başarılı olamıyorum.	37	31 kişi(%83.8)	4 kişi (%10.8)	2 kişi (%5.4)

Öğrencilerin derste gerekli ortamın/araç gerecin/sessizliğin sağlanamamasından etkilenme durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 11’de sunulmuştur. 31 kişi (%83) bu sıkıntıyı yaşadığını, 4 kişi (%10.8) kısmen cevabıyla bu durumdan etkilendiğini, 2 kişi (%5.4) böyle bir sıkıntı duymadığını belirtmiştir.

Tablo 14. Öğrencilerin Çeşitli Sebeplerden Dolayı Derse Düzenli Katılıp_Katılmama Durumları

12. Yargı Cümlesi	n	Katılıyorum	Kısmen	Katılmıyorum
Ailevi sebeplerimden/ maddi sebeplerden dolayı düzenli ders takibi yapamadığım için düzenli devamlılık esasına dayalı olan işitme eğitimi dersimde sorun yaşıyorum.	37	27 kişi (%76)	5 kişi (%12)	5 kişi (%12)

Öğrencilerin öğrencilerin çeşitli sebeplerden dolayı derse düzenli katılıp_katılmama durumlarına ilişkin görüşleri Tablo 14’te sunulmuştur. 27 kişi (%76) katılıyorum cevabını vererek sıkıntısını belirtmiş, 5 kişi (%12) kısmen cevabıyla bu durumdan az etkilendiğini, 5 kişi (%12) ise bu durumun kendisini hiç etkilemediğini belirtmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular ve yorumlara bağlı olarak varılan sonuçlara ve bunlar ışığında ilgili literatür taramasından hareketle tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

4.1. Birinci Altprobleme İlişkin Sonuçlar

4.1.1. Eğitim Faktörünün Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinde Öğrencilerin Başarı Düzeylerine Etkisine İlişkin Sonuçlar

- Genel liseden mezun olan öğrenciler okullarında almış oldukları genel müzik eğitiminin, üniversitede aldıkları mesleki müzik eğitimi için yeterli zemini oluşturmadığını belirtmişlerdir. Bu sebeple Müzik Teorileri ve İşitme Eğitimi dersinde gerekli alt yapıya sahip olmadıklarından dolayı zorlandıkları sonucuna ulaşabiliriz. Mesleki müzik eğitimi için yeterli sürede hazırlık yapmamış bireyler özel yetenek sınavında başarılı olsalar bile okul sürecinde işitme eğitimi gibi uygulamalı ve teorik derslerde bilgi alt yapı yetersizliğinden kaynaklı sorun yaşayabilmektedirler. Bu durumda sınava girecek öğrencilerin sınava yönelik çalışmalarına en geç 1 yıl içinde başlamaları önerilebilir.
- Daha önce hiç işitme eğitimi almamış olan genel lise mezunu öğrenciler ve güzel sanatlar lisesinden mezun olan ancak yeterli bir işitme eğitimi alamayan öğrenciler, lisede sağlam bir işitme eğitimi alamadıkları için üniversitede Müzik Teorileri ve İşitme Eğitimi dersinde zorluk yaşadıklarını belirtmiştir. Buna göre öğrencilerin lisede gördükleri işitme eğitiminin yetersiz ve temelsiz olması sebebiyle, üniversitede aldıkları Müzik Teorisi ve İşitme eğitiminde başarı düzeylerinin olumsuz yönde etkilendiği sonucuna varılabilir. Ataman (2013) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersleri Başarılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli çalışmasında Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümleri’nden mezun olan müzik öğretmeni adaylarının, müziksel işitme okuma yazma eğitimlerine lise döneminde başlamaları sebebiyle bu derste belli bir birikime sahip olduklarını vurgulamıştır. Ancak araştırmasında müzik öğretmeni adaylarının işitme dersleri başarı ortalamalarının mezun oldukları ortaöğretim türü ile anlamlı bir ilişki göstermemesi sonucunu olumsuz ve şaşırtıcı bir bulgu olarak nitelendirmiş ve yorumlamıştır.

- Öğrenciler işitme eğitiminde yaşadıkları sorunların diğer derslerine de olumsuz yönde etki ettiğini belirtmişlerdir. Buna göre öğrencilerin müzik bölümlerinin en temel derslerinden biri olan işitme eğitiminde yaşadıkları sorunların, diğer derslerindeki başarı düzeylerini de olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar doğrultusunda bu etkinin farkında oldukları söylenebilir. Buna göre işitme eğitimi ve uygulamalı dersler arasındaki ilişkinin öğrenciler tarafından daha iyi algılanabilmesi için ortak amaçlı çalışmalar yapılması önerilebilir.

4.2. İkinci Altprobleme İlişkin Sonuçlar

4.2.1. Kişisel Faktörlerin Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinde Öğrencilerin Başarı Düzeylerine Etkisine İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinin en zorlandıkları dersler arasında yer aldığını belirtmiştir. Buna göre öğrencilerin büyük bir kısmının işitme eğitimi dersinde başarılı olmakta zorluk çektiği tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin bir kısmı Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinin öğretim elemanı ile yaşadığı kişisel problemlerden dolayı derse karşı ilgisiz olduğunu belirtmiş, bu doğrultuda başarı düzeyini olumsuz etkilediğini vurgulamıştır. İnan (2010) “Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğrencilerinin Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersi İle İlgili Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde öğretmenin öğrenci ve ders üzerindeki etkisinin büyük olduğunu, çünkü öğretmenin öğrenciye yaklaşımından derse işleyiş tarzına kadar pek çok etken öğrencinin o derse yönelik tutumlarını etkilediğini vurgulamıştır. Bu bulgu araştırmanın sonucu ile örtüşmektedir.
- Sınıf içi başarı düzeylerinin farklı olması nedeniyle öğrencilerin derse olan ilgilerinin azalmakta ve başarı düzeylerinin etkilendiğini belirtmişlerdir. Buna göre sınıf içi başarı düzey farklılıklarının, öğrencileri derse karşı ilgisiz kıldığı ve derste sorun yaşamalarına sebep olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla Güzel Sanatlar Liselerinden, Bando Müzik Okulundan, Özel Güzel Sanatlar Liselerinden gelen veya özengen eğitim ile kendini bu dersin alanında geliştirmiş öğrenciler ile yeterli işitme eğitimi almamış öğrencilerin aynı sınıf içinde eğitim almaları hem öğrenciler hem de öğretim elemanı için sorunlar doğurabilir.
- Öğrencilerin büyük çoğunluğu derste kendisinden daha başarılı olan arkadaşlarından olumsuz yönde etkilenmediğini, derse olan ilgisini ve başarabilme arzusunu azaltmadığını belirtmişlerdir. Buna göre başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin sınıf içi başarı durumuna olumsuz bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır.
- Öğrencilerin yarısı derste başarı durumu kendisinden daha düşük ve başarısız olan arkadaşlarından sürekli aynı bilgi tekrarının yapılmasından kaynaklı olarak olumsuz etkilenmektedir. Buna göre başarı düzeyi düşük olan öğrencilerin sınıf içi başarı durumunu olumsuz etkilediği belirlenmiştir.
- Öğrencilerin çoğu kalabalık ders ortamında soru sorma kaygılarından dolayı konuları öğrenemediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin arkadaşları tarafından eleştirilme kaygısı ile derste

öğrenemedikleri konuları sormadıkları, bu sebeple de dersteki başarı düzeylerinin olumsuz etkilendiği tespit edilmiştir.

- Öğrenciler büyük çoğunlukla gerekli ders tekrarlarını düzenli yapmadığı için başarılı olamadığını ifade etmişlerdir. Bu sonuca göre sorumluluk bilincinin öğrencilerin işitme eğitiminde başarı düzeylerini etkilediğini söyleyebiliriz. Bu bilincin kazanılması ile öğrencilerin yaşadığı bu sorunun çözüme kavuşturabileceği düşünülmektedir.

4.3. Üçüncü Altprobleme İlişkin Sonuçlar

4.3.1. Çevresel Faktörlerin Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinde Öğrencilerin Başarı Düzeylerine Etkisine İlişkin Sonuçlar

- İşitme eğitimi ders esnasında gerekli ortamın/araç gerecin/sessizliğin sağlanamamasından dolayı öğrenciler büyük çoğunlukla başarılı olamadıklarını belirtmişlerdir. Buna göre öğrenme ortamının sağlanamaması sonucunda öğrencilerin motivasyonlarını ve başarı düzeylerini olumsuz yönde etkilendiği tespit edilmiştir. Araştırmaya göre Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinde öğrenciler en çok bu sıkıntıyı yaşamaktadırlar.
- Öğrencilerin çoğu ailevi ve maddi sebeplerden dolayı düzenli ders takibi yapamadığını belirtmiştir. Buna göre düzenli devamlılık esasına dayalı olan işitme eğitiminde derse katılım öğrenci başarı seviyesini etkileyebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümü öğrencilerinin Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi derslerinde başarı düzeylerini etkileyen faktörler üzerinde durulmuş olup, öğrencilerin lisede almış oldukları müzik eğitiminin yeterli düzeyde olmadığı ve bu sebeple üniversitede Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinde sorun yaşadıkları görülmüştür. Bu derste öğrencilerin en sık yaşadığı sorun ders esnasında gerekli ortamın/araç gerecin/sessizliğin sağlanamaması olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin dersle ilgili yaşadıkları sorunların eğitim faktöründen, kişisel faktörlerden ve çevresel faktörlerden meydana geldiğini söyleyebiliriz. Benzer çalışmalara örnek teşkil edebileceği ve öğrencilerin başarı düzeylerini etkileyen faktörlerin detaylı incelenmesine yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Özellikle Dünya'nın zorlu bir sınavdan geçtiği bu pandemi sürecinde eğitimlerimiz uzaktan eğitim ile sürdürülmektedir. Araştırmanın veri toplama aracında bulunan soru sayısı ve faktör sayısı çoğaltılarak uzaktan eğitim sürecinde Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinde yaşanan sorunların saptanması üzerine bir çalışma yapılabilir.

5. KAYNAKÇA

Ataman Gençel, Ö. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının müziksel işitme okuma yazma dersleri başarılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi (Balıkesir Üniversitesi Örneği), *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 455-471.

- Bağcı, H. (2009). *Eşlik desteğinin armoni ve solfej eğitimindeki başarı düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Buzduğu, M. (2010). *Amatör müzik eğitimine yönelik öğretmen ve öğrenci tutumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi. Afyon.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.
- Çevik, S. (1997). *Koro eğitimi ve yönetim teknikleri*. Ankara: Doruk Yayınları.
- Güdek, B. (2004). *T.C. Üniversiteleri Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü ve Konservatuar Müzikoloji Bölümü Öğretim Elemanları İle Son Sınıf Öğrencilerinin Piyano Eğitimine İlişkin Görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara .
- İnan, E. (2010). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik öğrencilerinin müziksel işitme okuma yazma dersi ile ilgili tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kaplan, A. (2008). *Kültürel müzikoloji*. Bağlam Yayıncılık, İstanbul.
- Karpinski, G. (2000). *Aural skills acquisition: The development of listening, reading and performing skills in college-level musicians*. New York: Oxford University Press.
- Okatan, İ. Ş. (2007). Güzel sanatlar fakültelerinin işlevi. *Sanat Dergisi*, 11, 145-147.
- Öztürk, B. (2011). *Müziksel işitme-okuma ve yazma (MİOY) derslerinde makamsal uygulamalara ilişkin durum saptamasına yönelik öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Tuncay, M. (2007). *Güzel sanatlar fakültesinin tarihi*. (erişim tarihi 11 Nisan 2020). <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/203650>
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar ilke ve yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uslu, R. (2014). *Müzikoloji ve Kaynakları*. İstanbul: İTÜ Vakfı Yayınları.
- Yayla, F. (2006). Müziksel işitmenin temel prensipleri. *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 29.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.